

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, **XXX**
[...](2021) **XXX** draft

ANNEXES 1 to 5

PRILOGE

k

SPOROČILU KOMISIJE

Smernice o državni pomoči za širokopasovna omrežja

PRILOGA I – KARTIRANJE

1. OBSEG

- (1) V prilogi so opisane priporočene metodologije za izvedbo kartiranja v podporo posredovanju v obliki državne pomoči za postavitve fiksnih in mobilnih omrežij.
- (2) Cilj priloge je izboljšati preglednost metodologije za zbiranje in ocenjevanje informacij o razpoložljivosti in zmogljivosti omrežij.
- (3) Priloga v zvezi s fiksnimi dostopovnimi omrežji ter mobilnimi in fiksnimi brezžičnimi dostopovnimi omrežji vključuje:
 - i. merila, ki jih je treba uporabiti pri kartiranju zmogljivosti omrežij;
 - ii. informacije, ki jih lahko zberejo pristojni javni organi, da bi preverili točnost predloženih informacij; in
 - iii. dodatne informacije o infrastrukturi, ki jih lahko pristojni javni organi zahtevajo od operaterjev v posebnih primerih, ko je to ustrezno utemeljeno za izvedbo poglobljene ocene¹.

2. CILJ IN OPREDELITEV POJMOV

- (4) Cilj tega kartiranja je objektivno predstaviti „dosegljivo zmogljivost“, na katero se je mogoče zanesti v „razmerah največje obremenjenosti“.
- (5) „Dosegljivo zmogljivost“ je treba opredeliti vsaj v smislu hitrosti prenosa in nalaganja, na katere se je mogoče zanesti v razmerah največje obremenjenosti.
- (6) Javni organi, odgovorni za javno posredovanje, lahko v okviru opredelitve zmogljivosti omrežij v razmerah največje obremenjenosti kartirajo tudi druga merila glede zmogljivosti (kot so latenca, izguba paketov, napaka v paketu, trepetanje, razpoložljivost storitve²). Države članice se lahko tako odločijo, da bi javno posredovanje bolje ciljno usmerile v odpravo nedelovanja trga in zagotovile ustrezno veliko spremembo.
- (7) Največja obremenjenost je del dneva, ki po navadi traja eno uro in v katerem je omrežje običajno najbolj obremenjeno³. Največja obremenjenost se lahko med državami članicami in regijami razlikuje. Za določitev najzahtevnejše največje obremenjenosti bi se bilo zato treba posvetovati z nacionalnimi regulativnimi organi.
- (8) „Razmere največje obremenjenosti“ so pričakovane razmere v omrežju med „največjo obremenjenostjo“. Ustrezne razmere največje obremenjenosti so v zvezi s fiksnimi dostopovnimi omrežji navedene v oddelku 3.1, v zvezi z mobilnimi in fiksnimi brezžičnimi dostopovnimi omrežji pa v oddelku 4.1.

¹ Te informacije je morda treba obravnavati zaupno v skladu z nacionalno zakonodajo, kot je ustrezno.

² Glede teh meril kakovosti bi bilo treba uporabljati tehnične specifikacije organa BEREC: delež napak v paketih IP (Y.1540); delež izgub paketov IP (Y.1540); zakasnitev paketov IP na povratni poti (RFC 2681); spreminjanje zakasnitve paketov IP (RFC 3393); razpoložljivost storitev IP (Y.1540).

³ Dokument organa BEREC BoR (20) 165.

- (9) Kartiranje je treba v primeru fiksnih dostopovnih omrežij in fiksnih brezžičnih dostopovnih omrežij izvesti na ravni naslova na podlagi „prostorov s priključkom“, v primeru mobilnih omrežij pa na ravni naslova ali na podlagi odsekov z velikostjo največ⁴ 100×100 metrov⁵.
- (10) „Prostori s priključkom“ pomenijo prostore, ki jih je mogoče povezati v kratkem času in po običajni priključnini za končnega uporabnika, ne glede na to, ali so povezani z omrežjem. Deležnik lahko prostore opredeli kot prostore s priključkom le, če se na zahtevo končnega uporabnika zaveže k vzpostavitvi priključka zanje in aktivaciji storitve v štirih tednih od datuma predložitve zahteve in proti plačilu običajnega zneska priključnine, kar pomeni brez kakršnih koli dodatnih ali izrednih stroškov, pri čemer znesek v nobenem primeru ne presega povprečnega zneska priključnine v zadevni državi članici.
- (11) Deležniki bi morali pri zagotavljanju informacij o zmogljivosti svojih omrežij upoštevati najvišje znanstvene in strokovne standarde. To pomeni, da bi morale metodologija in tehnike, uporabljene pri kartiranju, temeljiti na priznanih strokovnih standardih.
- (12) Operaterji morajo pri zagotavljanju podatkov o zmogljivosti upoštevati morebitna ozka grla, zaradi katerih morda ne bi mogli dejansko doseči navedene zmogljivosti (npr. zaledno omrežje). Če operaterji ne potrdijo, da so zagotovili informacije na tej podlagi, lahko države članice teh informacij ne upoštevajo.
- (13) Kar zadeva druge metode za izvedbo kartiranja, lahko javni organi na primer pri paketno komutiranih fiksnih omrežjih v ustrezno utemeljenih primerih predlagajo uporabo 20-odstotnega faktorja izkoriščenosti najbolj obremenjenih povezav (ozkih grl), ki je opredeljen kot količnik povprečne stopnje prometa in nominalne stopnje med največjo obremenjenostjo. V primeru brezžičnih in mobilnih omrežij lahko javni organi predlagajo drugo metodo, na primer izračun na podlagi 95-odstotne verjetnosti na robu celice ali izračun nominalne obremenjenosti celice⁶, ki znaša najmanj 50 %⁷. V vsakem primeru je treba vse informacije o zmogljivosti omrežja ne glede na uporabljeno metodo navesti z vidika razmer največje obremenjenosti v skladu z odstavkom 8.

3. PRIPOROČENA METODA ZA KARTIRANJE HITROSTI FIKSNIH DOSTOPOVNIH OMREŽIJ

3.1. MERILA ZA KARTIRANJE HITROSTI FIKSNIH DOSTOPOVNIH OMREŽIJ

- (14) Pri tem načinu kartiranja morajo države članice od deležnikov zahtevati informacije o hitrosti, ki jih njihovo omrežje zagotavlja v razmerah največje obremenjenosti.
- (15) Razmere največje obremenjenosti pomenijo, da je aktivnih najmanj 20 % uporabnikov, ki podatke prenašajo sočasno z nominalno največjo hitrostjo, ki jo

⁴ Primernejši so manjši odseki (20×20 metrov).

⁵ Podatke bi bilo treba predložiti v obliki geografskih območij (poligonov) (rastrski in vektorski podatki).

⁶ „Obremenjenost celice“ pomeni povprečen odstotni delež virov bazne postaje, ki jih v zvezi z določeno storitvijo uporabljajo končni uporabniki.

⁷ Če je izračunana obremenjenost celice manjša od 50 %, bi morali operaterji to ustrezno utemeljiti pristojnim javnim organom.

vsakemu od njih zagotavlja operater, tako v smeri navzdol kot navzgor, kar ustreza običajni opredelitvi preobremenitvenega razmerja⁸.

3.2. INFORMACIJE, NAMENJENE PREVERJANJU – PRIMERI DOBRE PRAKSE

- (16) Da bi omejili tveganja oportunističnega ravnanja med deležniki, zagotovili, da so predložene informacije zadostne, dosledne in zanesljive, in se izognili zamudam pri zagotavljanju storitev na ciljnem območju, lahko pristojni javni organi, ki izvajajo kartiranje, od deležnikov zahtevajo nadaljnje informacije o njihovih omrežjih za namene preverjanja.
- (17) Pristojni javni organi lahko od deležnikov zahtevajo popoln opis metodologije, uporabljene za izračun njihove dosegljive zmogljivosti, ki med drugim vključuje informacije o:
- i. uporabljeni tehnologiji dostopovnega omrežja (optika do doma (FTTH), optika do zgradbe (FTTB), asimetrična digitalna naročniška linija (ADSL), zelo hiter digitalni naročniški vod (VDSL), vektorizacija VDSL, specifikacija vmesnika za prenos podatkov po kabelskih omrežjih (DOCSIS.x) itd.) s popolno specifikacijo ustreznega standarda;
 - ii. topologiji omrežja (npr. povezava točka–točka (P2P) ali točka–več točk (P2MP)), vključno s poenostavljenim grafom, ki prikazuje fizično postavitev kablov/optičnih vlaken (npr. drevesna topologija gigabitnega pasivnega optičnega omrežja (GPON));
 - iii. povezavah v topologiji omrežja, ki predstavljajo ozka grla in so opredeljene kot segmenti omrežja z večjim dobitkom statističnega multipleksiranja, vključno z informacijami o (i) preobremenitvenem razmerju, ki se uporablja za dimenzioniranje zadevne povezave (npr. v zalednem omrežju), ali (ii) načrtovanju zmogljivosti, izvedenem v zvezi s povezavami, ki predstavljajo ozka grla. V vsakem primeru lahko javni organ zahteva statistično opredelitev dosegljive hitrosti za končnega uporabnika (npr. povprečna ali tipična hitrost ali verjetnost doseganja nominalne hitrosti, ki se končnemu uporabniku zagotovi v katerem koli trenutku, z navedbo predpostavk v zvezi z uporabniškim modelom).

3.3. INFORMACIJE, NAMENJENE POGLOBLJENEMU PREVERJANJU – PRIMERI DOBRE PRAKSE

- (18) Pristojni javni organi lahko od deležnikov zahtevajo nadaljnje informacije o omrežnih komponentah in njihovih lokacijah, da bi izvedli poglobljeno preverjanje, na primer pregledali metodologijo, uporabljeno za izračun zmogljivosti, navedene v predloženih informacijah.

⁸ Isto omrežje lahko končnim uporabnikom zagotavlja zelo različne ravni zmogljivosti, odvisno od tega, koliko uporabnikov uporablja multipleksirane povezave, ki predstavljajo ozka grla, in kakšne so njihove nominalne hitrosti. Zmogljivost je odvisna od števila sočasno aktivnih uporabnikov (ki se poveča v razmerah največje obremenjenosti). Za ta „dobitek statističnega multipleksiranja“ (najmanj 20 %, kar pomeni raven dejavnosti 1 : 5) morajo operaterji uporabljati tudi dovolj natančne modele porazdelitve uporabniškega prometa.

- (19) Pristojni javni organi lahko torej od deležnikov zahtevajo nadaljnje informacije o dostopnem delu fiksne omrežja, ki med drugim vključujejo:
- i. informacije o lokaciji omaric in dolžini napeljave od omarice do gospodinjstva;
 - ii. jasne informacije o izračunih bilance komunikacijske povezave (npr. o tem, kako je raven moči sprejetega signala povezana z bitnimi hitrostmi, uporabljenih rezervah v zvezi z bilanco komunikacijske povezave itd.). Pristojni javni organi lahko od operaterjev zahtevajo informacije o vseh ustreznih bilancah komunikacijske povezave, uporabljenih za zasnovu in dimenzioniranje omrežnih storitev, in njihovih ključnih parametrov, vključno z opisom metodologije, ki jo je operater uporabil za razvoj bilance komunikacijske povezave, in utemeljitvijo.

4. PRIPOROČENA METODA ZA KARTIRANJE MOBILNIH IN FIKSNIH BREZŽIČNIH DOSTOPOVNIH OMREŽIJ

4.1. MERILA ZA KARTIRANJE ZMOGLJIVOSTI MOBILNIH IN FIKSNIH BREZŽIČNIH DOSTOPOVNIH OMREŽIJ

- (20) V primeru te metode kartiranja bi morale države članice od deležnikov zahtevati, da zmogljivost svojega omrežja izračunajo ob upoštevanju naslednjih načel:
- i. uporabijo se primeri dobre sektorske prakse⁹, pri katerih se upoštevajo vsi glavni učinki za oddajanje brezžičnih signalov¹⁰;
 - ii. izračun temelji na 95-odstotni verjetnosti, da bo na robu celice dosežena navedena zmogljivost¹¹, v vsakem primeru pa na najmanj 95-odstotni verjetnosti, da bo navedena zmogljivost dosežena v vsaki točki odseka, ob upoštevanju morebitne spremenljivosti pogojev oddajanja, ki so posledica naključnih vplivov, in morebitnih sprememb med točkami znotraj zadevnega območja (tj. na ravni naslova ali na podlagi odsekov z velikostjo največ 100×100 metrov);
 - iii. razmere največje obremenjenosti se predvidijo, kot sledi:
 - a. v primeru mobilnih omrežij je nominalna obremenjenost celice¹² najmanj 50-odstotna¹³ ali višja, če so razmere največje obremenjenosti bistveno intenzivnejše;

⁹ Primeri dobre sektorske prakse vključujejo parametre modeliranja, orodja, načrtovanje in največje napake, ki se običajno uporabljajo pri načrtovanju brezžičnih komunikacijskih sistemov in poslovanja ter bi jih strokovnjaki z zadevnega področja v primeru, da bi preverili metodologijo, ocenili kot dovolj zanesljive in ustrezne.

¹⁰ Kot so teren, stavba in šum ob napovedovanju moči sprejetega signala.

¹¹ „Verjetnost na robu celice“ pomeni verjetnost, da bo na skrajnem robu območja pokritosti (na največji navedeni razdalji pokritosti na zadevnem območju) dosežena minimalna zmogljivost. Izračun mora temeljiti na realističnih simulacijah oddajanja, izračunih bilanc komunikacijske povezave in ustreznih rezervah.

¹² „Obremenjenost celice“ pomeni povprečen odstotni delež virov bazne postaje, ki jih v zvezi z določeno storitvijo uporabljajo končni uporabniki.

¹³ Če je izračunana obremenjenost celice manjša od 50 %, bi bilo treba pristojnim javnim organom zagotoviti ustrezno utemeljitev.

- b. v primeru fiksnih brezžičnih dostopovnih omrežij bi bilo treba ustrezno obremenjenost celice za izračune pridobiti na podlagi pričakovanih realističnih razmer največje obremenjenosti¹⁴;
 - iv. zagotovijo se informacije o zmogljivosti za končnega uporabnika in na podlagi zunanjih anten. Če sprejemno anteno uporablja več končnih uporabnikov, bi bilo treba skupno zmogljivost obravnavati kot enako porazdeljeno med končnimi uporabniki¹⁵;
 - v. zagotovijo se informacije o zmogljivosti posameznih tehnologij in delovnih frekvenc v primeru pokritosti z več tehnologijami¹⁶ in več frekvencami¹⁷, ob upoštevanju pasovne širine, ki je dejansko na voljo posameznim frekvencam. Če se uporabljajo frekvence, za katere se ne zahteva dovoljenje, bi bilo treba to jasno navesti.
- (21) V skladu z odstavkom 12 morajo operaterji upoštevati zlasti:
- i. vrsto¹⁸ zalednega omrežja in njegovo zmogljivost za posamezne bazne postaje¹⁹;
 - ii. v primeru fiksnih brezžičnih dostopovnih omrežij število oskrbljenih prostorov ali prostorov s priključkom, prisotnih v vsakem izračunanem odseku.

4.2. INFORMACIJE, NAMENJENE PREVERJANJU – PRIMERI DOBRE PRAKSE

- (22) Da bi omejili tveganja oportunističnega ravnanja med deležniki, zagotovili, da so predložene informacije zadostne, dosledne in zanesljive, in se izognili zamudam pri zagotavljanju storitev na ciljnem območju, lahko pristojni javni organi, ki izvajajo kartiranje, od deležnikov zahtevajo nadaljnje informacije za namene preverjanja.
- (23) Pristojni javni organi lahko od deležnikov tako zahtevajo popoln opis metodologije, uporabljene za izračun njihovih zemljevidov pokritosti, kar med drugim vključuje:
- i. informacije o modelih oddajanja in ključnih parametrih za simulacijo oddajanja;

¹⁴ Če se ocena največje obremenjenosti ne uporablja, se v primeru fiksnega brezžičnega dostopa uporabi 90-odstotna nominalna obremenjenost celice. Večja obremenjenost celice v primeru fiksnih brezžičnih dostopovnih omrežij (v primerjavi z mobilnimi omrežji) je posledica pričakovanega drugačnega vzorca uporabe, do katerega pride zaradi večjega tekmovanja za uporabo skupnih virov oskrbovalne bazne postaje.

¹⁵ Pri fiksnem brezžičnem dostopu je to lahko primer skupnih strešnih anten na večstanovanjski stavbi.

¹⁶ Tehnologije UMTS in HSPA za omrežja 3G; tehnologije LTE ali napredne tehnologije LTE za omrežja 4G; v primeru omrežij 5G 15. izdaja standarda 3GPP (novi radio (NR) z nesamostojnim načinom delovanja, katerega jedro omrežje je 4G, in NR s samostojnim načinom delovanja, katerega temeljno omrežje je 5G) ali naslednje izdaje – 16. izdaja standarda 3GPP se razvija in bo vključevala nove specifikacije za omrežje 5G. Priporočljivo je, da pristojni organ zbira informacije o tehnologijah, ki temeljijo na standardih 3GPP, tako da je mogoče opredeliti uporabljene ravni izdaj standardov 3GPP, ustrezna pa je tudi prejšnja raven podrobnosti podatkov.

¹⁷ Namen tega je ločiti frekvenčne pasove pod 6 GHz in frekvenčne pasove milimetrskih valov, saj se pogosto uporabljajo za druge kategorije storitev.

¹⁸ Optična vlakna, ethernet z bakreno povezavo na ravni ponudnika, brezžično omrežje itd.

¹⁹ V primeru povezave z optičnimi vlakni se lahko zmogljivost običajno obravnava kot zadostna.

- ii. splošne informacije o omrežnih komponentah, zlasti antenah (npr. oddajna moč, tehnologija z več vhodi in več izhodi (MIMO), lokacije anten);
- iii. ključne informacije o izračunu bilance komunikacijske povezave (npr. o tem, kako je raven moči sprejetega signala povezana z bitnimi hitrostmi, uporabljenih rezervah v zvezi z bilanco komunikacijske povezave itd.). Deležniki bi morali zagotoviti informacije o vseh ustreznih bilancah komunikacijske povezave, uporabljenih za zasnovo in dimenzioniranje omrežnih storitev, in njihovih ključnih parametrih, vključno z opisom tega, kako so razvili bilanco komunikacijske povezave, in utemeljitvijo;
- iv. informacije o lokaciji celic;
- v. značilnosti zalednega omrežja.

4.3. INFORMACIJE, NAMENJENE POGLOBLJENEMU PREVERJANJU – PRIMERI DOBRE PRAKSE

- (24) Pristojni javni organi lahko od deležnikov zahtevajo nadaljnje informacije o omrežnih komponentah in njihovih lokacijah, da bi izvedli poglobljeno preverjanje, na primer pregledali metodologijo, uporabljeno za izračun zmogljivosti, navedene v predloženih informacijah. Pristojni javni organi lahko torej od deležnikov zahtevajo nadaljnje informacije o njihovih omrežjih, ki lahko med drugim vključujejo informacije o:
- i. številu oddajnikov na vsaki lokaciji;
 - ii. oddaljenosti teh oddajnikov od tal;
 - iii. številu sektorjev na vsaki lokaciji celic;
 - iv. uporabljeni tehnologiji oddajnikov, vključno z redom MIMO, in razpoložljivi pasovni širini kanalov;
 - v. efektivni izotropni oddajni moči vsakega oddajnika.

**PRILOGA II – VRSTE JAVNEGA POSREDOVANJA, KI NE SPADAJO NA PODROČJE UPORABE
ČLENA 107(1) PDEU**

- (1) V naslednjih oddelkih je predstavljen celovit, vendar ne izčrpen pregled primerov, v katerih se te smernice ne uporabljajo. Merila iz člena 107(1) PDEU so kumulativna, kar pomeni, da se lahko v primeru neizpolnjevanja enega od meril prisotnost državne pomoči izključi, posledično pa ukrepa pred njegovo izvedbo ni treba priglasiti Komisiji v skladu s temi smernicami.

5. NEOBSTOJ GOSPODARSKE DEJAVNOSTI

- (2) Pomoč, namenjena dejavnostim, ki niso gospodarske narave²⁰ in torej ne vključujejo ponujanja blaga ali storitev na trgu, ne pomeni državne pomoči. Financiranje infrastrukture, ki ni namenjena izkoriščanju v komercialne namene, je zato načeloma izključeno iz uporabe pravil o državni pomoči. To se lahko nanaša na primere, ko se javna sredstva namenijo gradnji infrastrukture ali naročilu širokopasovnih storitev za lastne potrebe javne uprave, na primer za medsebojno povezavo zgolj javnih organov v okviru zaprtih omrežij, ki niso namenjena kakršnemu koli izkoriščanju za komercialne namene²¹. Financiranje teh dejavnosti in torej javno financiranje s tem povezanih zaprtih omrežij posledično ne spadata na področje uporabe pravil o državni pomoči²².
- (3) Vendar lahko v primeru, da se tako omrežje (npr. njegova dodatna zmogljivost) da na voljo za uporabo vlagateljem v komercialna širokopasovna omrežja ali drugim operaterjem, javno financiranje te infrastrukture pomeni državno pomoč. Podobno se lahko pravila o državni pomoči uporabljajo, če se omrežje, ki je bilo sprva zaprto, nato da na voljo za komercialno uporabo²³. Kadar na primer javni organi izberejo zunanjega ponudnika storitev povezljivosti in financirajo izgradnjo omrežja za lastne potrebe, gre lahko za državno pomoč, če zadevni ponudnik infrastrukturo uporablja za druge komercialne dejavnosti.
- (4) Če se širokopasovna infrastruktura uporablja za gospodarske in negospodarske dejavnosti, se za njeno javno financiranje uporabljajo pravila o državni pomoči le za pokrivanje stroškov, ki so povezani z zadevnimi gospodarskimi dejavnostmi²⁴. Za preprečitev, da bi se za gospodarske dejavnosti uporabljala pravila o državni pomoči,

²⁰ Glej Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o pojmu državne pomoči), točka 201 in naslednje (UL C 262, 19.7.2016, str. 1).

²¹ Glej Odločbo Komisije C(2007) 2212 final z dne 30. maja 2007, zadeva N 46/07 – Združeno kraljestvo – Shema za omrežje javnega sektorja v Walesu (UL C 157, 10.7.2007, str. 3).

²² Glej sodbo Sodišča z dne 19. decembra 2012, Mitteldeutsche Flughafen AG in Flughafen Leipzig-Halle GmbH/Evropska komisija, C-288/11 P, EU:C:2012:821, točka 42, in Odločbo Komisije C(2007) 2212 final z dne 30. maja 2007, zadeva N 46/07 – Združeno kraljestvo – Shema za omrežje javnega sektorja v Walesu (UL C 157, 10.7.2007, str. 3).

²³ Glej Odločbo Komisije C(2011) 3498 final z dne 23. maja 2011 v zadevi SA.31687 (N 436/2010) – Italija – Širokopasovna povezava v Furlaniji-Juljski krajini (projekt Ermes) (UL C 274, 17.9.2011, str. 3) in Odločbo Komisije C(2010) 5696 z dne 11. avgusta 2010, zadeva N 407/09 – Španija – Optična vlakna v Kataloniji (Xarxa Oberta) (UL C 259, 25.9.2010, str. 1).

²⁴ Glej Odločbo Komisije C(2010) 5696 z dne 11. avgusta 2010, zadeva N 407/09 – Španija – Optična vlakna v Kataloniji (Xarxa Oberta) (UL C 259, 25.9.2010, str. 1). Glej tudi točko 205 obvestila o pojmu državne pomoči.

morajo države članice zagotoviti, da se javno financiranje, zagotovljeno za negospodarske dejavnosti, ne more uporabljati za navzkrižno subvencioniranje gospodarskih dejavnosti subjekta, na primer z zagotovitvijo, da operater, ki omrežje uporablja za komercialne namene, plača tržno ceno za uporabo tega omrežja, in omejitvijo javnega financiranja na neto stroške (vključno s stroški kapitala) negospodarskih dejavnosti, ki se določijo na podlagi jasno ločenih računovodskih izkazov²⁵.

6. NEOBTOJ DRŽAVNIH SREDSTEV/SELEKTIVNOSTI

6.1. NEDENARNI UKREPI NA STRANI POVPRASEVANJA

- (5) Države članice se lahko odločijo, da bodo povpraševanje po širokopasovnih storitvah spodbudile z nadenarnimi ukrepi na strani povpraševanja. Nedenarni ukrepi na strani povpraševanja načeloma niso državna pomoč. Izvajajo se lahko v različnih oblikah.
- (6) Lahko gre za ukrepe, namenjene povečanju zaznane vrednosti širokopasovnega internetnega dostopa z obravnavo vidikov povpraševanja po širokopasovnih storitvah, ki ne vključujejo cene. Namen takih ukrepov je izboljšati kakovost razpoložljivih vsebin²⁶ ali obveščati potrošnike o tem, kako jih uporabljati.
- (7) Nedenarni ukrepi na strani povpraševanja so lahko tudi orodja za združevanje odjema, ki se lahko uporabijo za zmanjšanje negotovosti potencialnih dobaviteljev glede velikosti trga, usklajevanje povpraševanja in zagotavljanje večje gotovosti glede morebitnih dobičkov pri vstopu na določen trg. To je mogoče doseči tako, da se z raziskavami najprej izmeri potencialno povpraševanje, nato pa se rezultati raziskav predstavijo na javno dostopnem spletišču javnih organov. To lahko vključuje element splošne podpore s strani uporabnikov pred uvedbo, na primer prek storitvenih platform, da se pred izvedbo javne ali zasebne naložbe preveri in združi določena raven povpraševanja. Uporabniki imajo lahko tudi možnost, da postanejo deležniki projekta prek naložbenih modelov po načelu od spodaj navzgor/modelov samopomoči, kot so zadrage. Te informacije bi morale biti pod nediskriminatornimi pogoji na voljo vsem operaterjem. Če se informacije o povpraševanju, združenem na ta način, dajo na voljo le enemu operaterju ali izbranim operaterjem, na primer z združevanjem strank v okviru ene same pogodbe ali vključitvijo elementa, na podlagi katerega se uporabniki zavežejo enemu samemu operaterju ali peščici operaterjev, pa lahko sredstva, namenjena tem dejavnostim, pomenijo državno pomoč.

²⁵ Glej točko 206 obvestila o pojmu državne pomoči. Naložbe v osnovna sredstva (in s tem povezana amortizacija), ki se uporabljajo za negospodarske in gospodarske dejavnosti, bi bilo treba med ti vrsti dejavnosti porazdeliti na podlagi ustreznih porazdelitvenih ključev.

²⁶ To lahko vključuje (i) spodbujanje programov e-uprave (npr. telemedicina, e-oskrba, izobraževanje na daljavo, IKT v šolah); (ii) spodbujanje lokalnih in sektorskih digitalnih vsebin (npr. kulturna dediščina, turizem, izobraževalne vsebine, lokalno kmetijstvo/živila itd.); (iii) povečanje internetne varnosti in zasebnosti ter določitev standardov glede kakovosti ali oglaševanja.

6.2. UPRAVNI IN REGULATIVNI UKREPI

- (8) Države članice imajo za pospeševanje postavitve širokopasovnih omrežij, vključno z omrežji 5G, poleg zagotavljanja neposrednega financiranja podjetjem na voljo še druge vrste ukrepov²⁷. Ob spoštovanju (ali preseganju) pravnih obveznosti lahko na primer olajšajo postopek podeljevanja služnostnih pravic²⁸ in/ali zahtevajo, da omrežni operaterji z njimi delijo del svoje infrastrukture. Poleg tega lahko države članice v skladu z regulativnimi pravili zahtevajo, da se operaterjem dodeli dostop do fizične infrastrukture, ki jo nadzorujejo javni organi in ki omogoča gostovanje elementov omrežij zelo visokih hitrosti²⁹.
- (9) Operaterji, ki želijo postaviti omrežja zelo visokih hitrosti, lahko od podjetij, ki zagotavljajo storitve elektronske komunikacije in oskrbe s plinom, električno energijo, ogrevanjem in vodo ter opravljajo gradbena dela, ki se v celoti ali deloma financirajo z javnimi sredstvi, zahtevajo izpolnjevanje razumnih zahtev glede usklajevanja gradbenih del, če to ne pomeni dodatnih stroškov in ne ovira nadzora nad usklajevanjem del³⁰. Tako usklajevanje ne pomeni državne pomoči, če operater, ki to zahteva, krije lastne stroške in če se ta možnost na pregleden in nediskriminatoren način zagotovi vsem zainteresiranim operaterjem (tj. ponudnikom električne energije, plina, vode itd.), ne le operaterjem elektronskih komunikacij³¹. Sicer ni mogoče izključiti, da javno financiranje teh del pomeni državno pomoč, če so dela omejena na sektor širokopasovnih omrežij ali jasno namenjena temu sektorju ali enemu ali več izbranim ponudnikom širokopasovnih storitev.
- (10) Da bi se na pregleden način olajšal dostop do obstoječe fizične infrastrukture, imajo ponudniki javnega komunikacijskega omrežja na podlagi zahteve pravico do dostopa do minimalnih informacij o lokaciji, poti, vrsti in trenutni uporabi infrastrukture ter do kontaktne točke.

²⁷ Kot je obrazloženo tudi v Priporočilu Komisije z dne 18. septembra 2020 o skupnem naboru orodij za znižanje stroškov postavitve zelo visokozmogljivih omrežij ter zagotavljanje pravočasnega in naložbam prijaznega dostopa do radiofrekvenčnega spektra 5G za spodbujanje povezljivosti in podporo okrevanju gospodarstva po krizi zaradi COVID-19 v Uniji (C(2020) 6270 final) (v nadaljnjem besedilu: priporočilo o naboru orodij za povezljivost).

²⁸ Direktiva o znižanju stroškov širokopasovnih povezav (Direktiva 2014/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o ukrepih za znižanje stroškov za postavitev elektronskih komunikacijskih omrežij visokih hitrosti (UL L 155, 23.5.2014, str. 1)) zagotavlja hitrejša, enostavnejša in preglednejša postopke izdaje dovoljenj.

²⁹ V skladu z direktivo o znižanju stroškov širokopasovnih povezav morajo biti nove stavbe opremljene s fizično infrastrukturo (kot so mali instalacijski kanali), primerno za visoke hitrosti, in zagotavljati dostop do stavbne infrastrukture.

³⁰ Gradbena dela, kot je razkopavanje cest zaradi polaganja visokohitrostnega širokopasovnega omrežja, predstavljajo do 80 % stroškov postavitve širokopasovnih omrežij.

³¹ Glej Odločbo Komisije C(2010)889 z dne 8. februarja 2010, zadeva N 383/09 – Nemčija – Sprememba sheme državne pomoči za širokopasovna omrežja N 150/2008 – Širokopasovno omrežje na podeželskih območjih Saške (UL C 93, 13.4.2010, str. 8). V tej zadevi splošna gradbena dela, kot je vzdrževanje cest, niso pomenila državne pomoči. Ukrepi, ki so jih sprejeli nemški organi, so pomenili „splošna gradbena dela“, ki bi jih v vsakem primeru izvedla država v okviru vzdrževanja. Možnost, da se v okviru vzdrževanja cest postavijo še vodi in širokopasovna infrastruktura – in to na stroške operaterjev –, je bila javno objavljena in ni bila omejena na sektor širokopasovnih omrežij ali namenjena izrecno temu sektorju. Vendar ni mogoče izključiti, da javno financiranje takih del ne bi bilo zajeto s pojmom pomoči iz člena 107(1) PDEU, če so dela omejena na sektor širokopasovnih omrežij ali jasno namenjena temu sektorju.

- (11) V priporočilu o naboru orodij za povezljivost so določene smernice za razvoj dobre prakse pri spodbujanju povezljivosti na podlagi direktive o znižanju stroškov širokopasovnih povezav in določb Evropskega zakonika o elektronskih komunikacijah, da bi se opredelili najučinkovitejši ukrepi, ki operaterjem omogočajo in jih spodbujajo, da uvajajo zelo visokozmogljiva omrežja. Komisija je 25. marca 2021 sprejela skupen nabor orodij Unije za povezljivost³², ki zajema nabor primerov dobre prakse, ki veljajo za najučinkovitejše pri omogočanju operaterjem, da uvedejo zelo visokozmogljiva omrežja, in njihovem spodbujanju k temu.

7. NEOBSTOJ PREDNOSTI

7.1. NALOŽBE, SKLADNE S TRŽNIMI POGOJI

- (12) Če javni organ vlaga v razvoj širokopasovne infrastrukture pod pogoji, primerljivimi s pogoji zasebnega vlagatelja, ki deluje v običajnih tržnih pogojih, v skladu z načelom udeleženca v tržnem gospodarstvu ne gre za državno pomoč³³.
- (13) V skladu s sodno prakso Sodišča iz načela enakega obravnavanja izhaja, da kapitala, ki ga država neposredno ali posredno da na voljo podjetju v običajnih tržnih pogojih, ni mogoče obravnavati kot državno pomoč. Če kapitalska udeležba ali dokapitalizacija s strani javnega vlagatelja niti dolgoročno ne vključuje zadostnih možnosti za donosnost, se tako posredovanje obravnava kot pomoč v smislu člena 107 PDEU in njena združljivost s skupnim trgom oceni le na podlagi meril iz navedene določbe³⁴.
- (14) Skladnost s tržnimi pogoji bi bilo treba ugotoviti predhodno³⁵ na podlagi informacij, ki so bile na voljo v času odločitve o posredovanju (npr. na podlagi poslovnega načrta, ki temelji na ekonomski analizi, primerljivi s tisto, ki bi jo v podobnih okoliščinah razumen udeleženec v tržnem gospodarstvu izvedel za določitev dobičkonosnosti ali gospodarskih prednosti transakcije). Skladnost transakcije s tržnimi pogoji je mogoče ugotoviti neposredno na podlagi tržnih informacij o posamezni transakciji: če je bila transakcija opravljena enakovredno s strani javnih in zasebnih subjektov³⁶; ali če transakcija zadeva prodajo in nakup sredstev, blaga in

32 <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/connectivity-toolbox-member-states-agree-best-practices-boost-timely-deployment-5g-and-fibre>.

33 Za več podrobnosti glej oddelek 4.2 obvestila o pojmu državne pomoči. Opozoriti je treba, da je mogoče upoštevati le koristi in obveznosti, ki so povezane z vlogo države kot gospodarskega subjekta, ne pa tudi tistih, ki so povezane z njeno vlogo javnega organa (če državno posredovanje na primer utemeljujejo razlogi javnega reda, kot je premostitev digitalne ločnice, lahko ravnanje države, čeprav je z vidika javnega reda razumno, hkrati vključuje vidike, ki jih udeleženec v tržnem gospodarstvu običajno ne bi upošteval).

34 Sodba Sodišča z dne 21. marca 1991, Italijanska republika/Komisija Evropskih skupnosti, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, točke 20 do 22.

35 Naknadne ekonomske analize, ki vključujejo naknadno ugotovitev, da je bila naložba zadevne države članice dejansko donosna, ne zadostujejo.

36 Glej točke 86 do 88 obvestila o pojmu državne pomoči. Da bi se transakcija štela za enakovredno, bi bilo treba presoditi zlasti naslednja merila: (a) ali se je posredovanje oseb javnega prava in zasebnih subjektov izvajalo in o njem odločalo sočasno ali pa obstaja časovni zamik in je med dvema posredovanjema prišlo do spremembe gospodarskih razmer; (b) ali so pogoji transakcije enaki za osebe javnega prava in vse udeležene zasebne subjekte, tudi ob upoštevanju možnosti, da se s časom povečuje ali zmanjšuje stopnja

storitev (ali druge primerljive transakcije) na podlagi konkurenčnega, preglednega, nediskriminatornega in brezpogojnega razpisa³⁷. Če posredovanje javnih organov ni enakovredno posredovanju zasebnih subjektov ali če transakcija ni bila izvedena na podlagi razpisa, se lahko skladnost transakcije s tržnimi pogoji dokaže s primerjalno analizo³⁸ ali drugimi metodami presoje³⁹. Ugotavljanje, ali so pogoji za posojila in poročila v skladu s tržnimi pogoji, poteka na podlagi posebnih preudarkov⁴⁰.

- (15) V sektorju širokopasovnih omrežij⁴¹ je Komisija v okviru svoje prakse pri obravnavi zadev pojasnila, da je mogoče dokazati skladnost javne naložbe s tržnimi pogoji⁴², na primer če je naložba izvedena ob istem času⁴³ ter pod enakimi pogoji (in s tem z enako stopnjo tveganja in koristi) kot gospodarsko pomembna udeležba zasebnega subjekta (npr. v smislu kapitala, skupnega zneska, deleža skupnih stroškov)

tveganja; (c) ali je posredovanje zasebnih subjektov resnično gospodarsko pomembno in ne gre le za nekaj simboličnega ali postranskega ter (d) ali je izhodišče udeleženih oseb javnega prava in zasebnih subjektov glede transakcije primerljivo, na primer ob upoštevanju njihove pretekle izpostavljenosti v odnosu do zadevnih podjetij, možnih sinergij, ki jih je mogoče doseči, v kakšnem obsegu različni vlagatelji krijejo podobne stroške transakcije ali katerih koli drugih posebnih okoliščin osebe javnega prava ali zasebnega subjekta, ki bi lahko izkrivljale primerjavo.

37 Glej točke 89 do 96 obvestila o pojmu državne pomoči.

38 Primerjalna analiza ob upoštevanju pogojev, pod katerimi so primerljivi zasebni subjekti v primerljivih okoliščinah izvedli primerljive transakcije. Glej točke 98 do 100 obvestila o pojmu državne pomoči.

39 Glej točke 100 do 105 obvestila o pojmu državne pomoči.

40 Glej točke 108 do 114 obvestila o pojmu državne pomoči.

41 Glej Odločbo Komisije C(2007) 6072 final z dne 11. decembra 2007 v zadevi C-53/2006 (ex N 262/2005, ex CP 127/2004) – Nizozemska – Citynet Amsterdam (UL L 247, 16.9.2008, str. 27) in Odločbo Komisije C(2012) 5051 final z dne 25. julija 2012, zadeva SA.33063 – Italija – Trentino NGA (UL C 323, str. 6). V zadevi Citynet Amsterdam je Komisija potrdila, da naložba mestne občine Amsterdam v omrežje kablov iz optičnih vlaken do doma ne pomeni državne pomoči. V zadevi Trentino je Komisija izrazila resne dvome o tem, ali je projekt izpolnjeval merila za to, da bi ga bilo mogoče šteti za skladnega s tržnimi pogoji. Projekt podjetja Trentino NGN, ki je bil Komisiji priglavljen leta 2012, je vključeval javno-zasebno partnerstvo med pokrajino Trento in operaterjem Telecom Italia, namenjeno uvedbi omrežja naslednje generacije (Next Generation Network – NGN), kar je vključevalo vzpostavitev omrežja optike do doma (FTTH) na oddaljenih območjih pokrajine. Pokrajina je zagotovila denarni vložek v višini 50 milijonov EUR, medtem ko naj bi operater Telecom Italia zagotovil prispevke v naravi, vključno z (1) neodtujljivimi pravicami do uporabe njegove obstoječe pasivne infrastrukture (vodov in drogov), ki bi se lahko začela uporabljati takoj, in (2) lastništvom nad celotnim bakrenim omrežjem, da bi stranke prešle na novo omrežje FTTH. Projektu sta se pridružila še dva deležnika, katerih finančni prispevek je bil manjši. Po šestih letih od prvega prispevka ali ob aktivaciji določenega števila linij v novem omrežju bi imel Telecom Italia možnost, da uveljavi nakupno opcijo in pridobi polno lastništvo nad podjetjem Trentino NGN. Telecom Italia naj bi bil poleg tega določen za ponudnika storitev za podjetje Trentino NGN, kar zadeva gradnjo in upravljanje omrežja ter zagotavljanje storitev poveztivosti. Komisija je imela pomisleke zlasti glede tega, (a) ali je bilo ovrednotenje prispevkov v naravi s strani operaterja Telecom Italia opravljeno pod tržnimi pogoji in ni vsebovalo skritih prednosti za tega operaterja, zlasti v zvezi z vrednostjo bakrenega omrežja, ki naj bi se izključilo; (b) ali so obstajale kakršne koli skrite prednosti ločenih pogodb o določitvi operaterja Telecom Italia za izvajalca storitev za podjetje Trentino NGN in storitev poveztivosti za končne uporabnike; (c) ali je bil projekt dejansko dobičkonosen z vidika vlagatelja v tržnem gospodarstvu in (d) ali zaradi nakupne opcije, omogočene operaterju Telecom Italia, donos pokrajinskih organov iz Trenta ni bil omejen na raven, ki je zasebni vlagatelj ne bi sprejel, glede na stopnjo tveganja, ki bi ga navedeni organi prevzeli kot finančni vlagatelji v projekt.

42 Glej Odločbo Komisije C(2007) 6072 final z dne 11. decembra 2007 v zadevi C-53/2006 (ex N 262/2005, ex CP 127/2004) – Nizozemska – Citynet Amsterdam (UL L 247, 16.9.2008, str. 27).

43 Zaporedna državna posredovanja v zvezi z istim projektom širokopasovne infrastrukture lahko ovrežejo ugotovitev, da bi podoben ukrep izvedel tudi vlagatelj v tržnem gospodarstvu. V zvezi s tem glej tudi točko 81 obvestila o pojmu državne pomoči.

primerljive velikosti in položaja, ki deluje v običajnih pogojih tržnega gospodarstva (hkratna udeležba). Analiza hkratne udeležbe je eden, ne pa nujno edini element ugotavljanja neobstoja državne pomoči. Pomembni so tudi drugi elementi, kot je obstoj predhodnega dobrega poslovnega načrta (po možnosti potrjenega s strani zunanjih strokovnjakov), ki dokazuje, da naložba vlagateljem zagotavlja ustrezno stopnjo donosa v skladu z običajnim tržnim donosom, ki bi ga subjekti razumno pričakovali v okviru podobnih projektov, ob upoštevanju stopnje tveganja in prihodnjih pričakovanj (na podlagi izračuna notranje stopnje donosa naložbe ali izračunov neto sedanje vrednosti)⁴⁴. Kot je poudarjeno v praksi pri obravnavi zadev, je v primeru, da v projektu sodelujejo zasebni vlagatelji, osnovni pogoj za to, da javna naložba ne spada na področje uporabe pravil o državni pomoči, ta, da prevzamejo poslovno tveganje, povezano z naložbo, pod enakimi pogoji kot javni vlagatelj⁴⁵. To velja tudi za druge oblike državne pomoči, kot so ugodna posojila ali jamstva⁴⁶.

- (16) Javno posredovanje v skladu z načelom udeleženca v tržnem gospodarstvu je lahko pomembno v različnih primerih postavitve omrežja, zlasti na mestnih in primestnih območjih, kjer je stopnja gospodarske upravičenosti zadostna, da lahko zasebni in javni partnerji v običajnih tržnih pogojih izvedejo verodostojno komercialno naložbo. Na mestnih območjih in glavnih kopenskih prometnih poteh, kjer lahko postavitev omrežij 5G privabi zasebno financiranje, lahko države članice na primer presodijo, v kolikšni meri bi lahko bili zasebni subjekti in javni organi udeleženi pri projektu postavitve mobilnega omrežja 5G ali koridorja 5G v skladu z običajnimi tržnimi pogoji, pri čemer ne bi šlo za državno pomoč. Taki projekti se lahko izvajajo v obliki skupnega podjetja ali vzpostavitve programov lastniškega kapitala ali delniških skladov⁴⁷ za podporo operaterjem pri vzpostavljanju novih ali posodabljanju obstoječih omrežij s splošnim ciljem privabljanja dodatnih zasebnih naložb. Taki ukrepi ne vključujejo državne pomoči, če so zasnovani v skladu z običajnimi tržnimi pogoji.

a. Upravljanje širokopasovne infrastrukture kot storitve splošnega gospodarskega pomena v skladu z merili iz sodbe v zadevi Altmark

- (17) V nekaterih primerih lahko države članice menijo, da je treba zagotavljanje elektronskega komunikacijskega omrežja obravnavati kot storitev splošnega gospodarskega pomena (v nadaljnjem besedilu: SSGP) v smislu člena 106(2) PDEU⁴⁸ in sodne prakse v zadevi Altmark, ter ta omrežja financirajo z javnimi sredstvi. V teh primerih ne gre za državno pomoč.

⁴⁴ Za več informacij o tem glej poglavje 4.2, zlasti pa točke 101 do 105 obvestila o pojmu državne pomoči. Glej tudi Odločbo Komisije C(2012) 3025 final z dne 8. maja 2012, zadeva SA.22668 (C 8/2008 (ex NN 4/2008)) – Španija – Filmski studio Ciudad de la Luz (UL L 85, 23.3.2013, str. 1) in Odločbo Komisije C(2012) 5051 final z dne 25. julija 2012, zadeva SA.33063 – Italija – Trentino NGA (UL C 323, str. 6).

⁴⁵ Glej odstavek 17 smernic za širokopasovna omrežja iz leta 2013.

⁴⁶ Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev (UL C 155, 20.6.2008, str. 10) in popravek Obvestila (UL C 244, 25.9.2008, str. 32).

⁴⁷ Glej točke 108 do 114 obvestila o pojmu državne pomoči.

⁴⁸ V skladu s sodno prakso se podjetjem, ki so pooblaščenca za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, taka naloga dodeli z aktom javnega organa. Zato se lahko operaterja pooblasti za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena s podelitvijo koncesije za opravljanje javne storitve; glej sodbo

- (18) Nadomestilo za zagotavljanje širokopasovnih storitev, opredeljenih kot SSGP, ni državna pomoč, če izpolnjuje naslednje štiri kumulativne pogoje (t. i. pogoji iz sodbe v zadevi Altmark)⁴⁹:
- Prvič, infrastrukturni projekt je potreben za zagotavljanje dejanskih storitev splošnega gospodarskega pomena, v zvezi s katerimi so bile podjetju, ki prejema nadomestilo, naložene jasno opredeljene obveznosti javne službe. V primeru širokopasovnih storitev to vključuje izpolnjevanje pogojev v zvezi z opredelitvijo SSGP iz oddelka 3 Smernic.
 - Drugič, merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti določena vnaprej na objektivni in pregleden način. V primeru širokopasovnih storitev bi bilo treba nadomestilo določiti predhodno za kritje pričakovane vrzeli v financiranju v določenem obdobju⁵⁰.
 - Tretjič, nadomestilo ne sme presegati tistega, kar je potrebno za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali z izpolnjevanjem obveznosti javne službe, ob upoštevanju ustreznih prejemkov in razumnega dobička zaradi izpolnjevanja teh obveznosti. V primeru širokopasovnih storitev bi moralo biti nadomestilo omejeno na zagotavljanje storitev veleprodajnega dostopa.
 - Četrto, če podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, ni izbrano v okviru postopka oddaje javnega naročila za izbor ponudnika, ki lahko te storitve opravlja z najnižjimi stroški za skupnost, se raven potrebnega nadomestila določi na podlagi analize stroškov, ki bi jih imelo povprečno dobro vodeno podjetje⁵¹.
- (19) Če vsaj eno od zgornjih meril ni izpolnjeno, javna intervencija pomeni državno pomoč v smislu člena 107 PDEU. V takih primerih bi bilo treba pomoč obravnavati v skladu s pogoji glede združljivosti iz sklepa o SSGP in okvira za SSGP ter pri tem upoštevati posebne pogoje iz oddelka 3 Smernic⁵².

Sodišča prve stopnje z dne 13. junija 2000, EPAC – Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA/Komisija, združeni zadevi T-204/97 in T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148, točka 126, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2005, Fred Olsen, SA/Komisija, T-17/02, ECLI:EU:T:2005:218, točke 186, 188 in 189.

⁴⁹ Glej sodbo Sodišča z dne 24. julija 2003, Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, in Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4).

⁵⁰ Glej Odločbo Komisije C(2016) 7005 final z dne 7. novembra 2016 v zadevi SA.37183 (2015/NN) – Francija – Nacionalni program za vzpostavitev visokozmogljivega širokopasovnega omrežja (UL C 68, 3.3.2017, str. 1).

⁵¹ Komisija je v nekaterih zadevah, povezanih s širokopasovnimi storitvami, priznala neobstoje državne pomoči zaradi izpolnjevanja meril iz sodbe v zadevi Altmark, na primer v Odločbi Komisije C(2004) 4343 final z dne 16. novembra 2004, zadeva N381/2004 – Francija – Projekt hitrega telekomunikacijskega omrežja v departmaju Pyrénées-Atlantiques (UL C 162, 2.7.2005, str. 5), Odločbi Komisije C(2009) 7426 final z dne 30. septembra 2009, SA.21630 (N 331/2008) – Francija – Visokozmogljivo širokopasovno omrežje v departmaju Hauts-de-Seine (UL C 256, 23.9.2010, str. 1) in Odločbi Komisije C(2016) 7005 final z dne 7. novembra 2016 v zadevi SA.37183 (2015/NN) – Francija – Nacionalni program za vzpostavitev visokozmogljivega širokopasovnega omrežja (UL C 68, 3.3.2017, str. 1).

⁵² V takih primerih bi morali biti ukrepi zasnovani v skladu s sklepom o SSGP ali okvirom za SSGP, pri čemer bi bilo treba upoštevati posebne pogoje iz oddelka 3 teh smernic, oziroma bi lahko bili zasnovani v skladu s pogoji iz sodbe Altmark.

7.2. SPLOŠNI UPRAVNI UKREPI ZA POTROŠNIKE

- (20) Pod določenimi pogoji je mogoče izključiti, da imajo gradbena podjetja, ki sprejemajo kupone, prednost, na primer če je ukrep zasnovan kot splošni upravni ukrep. To lahko vključuje primere, ko država članica posameznim potrošnikom, ki ne opravljajo gospodarske dejavnosti, ponudi kupone za splošna gradbena dela, na primer za zagotovitev pripravljenosti novih konstrukcij in/ali stavb na pametne sisteme. V tem primeru se prisotnost državne pomoči lahko izključi, če se kuponi končnim uporabnikom ponujajo za splošna dela, povezana z vsemi komunalnimi storitvami (ki lahko med drugim vključujejo oskrbo z električno energijo, plinom in vodo ter hišno napeljavo). Končni uporabniki lahko svobodno izberejo gradbeno podjetje, ki bo izvedlo splošna dela, in ponudnika komunalnih storitev (vključno z operaterji elektronskih komunikacij), ki ponuja storitve v zvezi z zadevnimi prostori. Možnost sprejemanja kuponov bi bilo treba na pregleden in nediskriminatoren način ponuditi vsem zainteresiranim operaterjem (ta možnost ne bi smela biti omejena na operaterje elektronskih komunikacij ali namenjena njim, temveč bi morala biti na voljo vsem ustreznim ponudnikom komunalnih storitev, kot so oskrba z električno energijo, plinom, vodo itd.).

8. NEOBSTOJ VPLIVA NA TRGOVINO MED DRŽAVAMI ČLANICAMI IN IZKRIVLJANJA KONKURENCE

- (21) V primerih, ki jih zajema uredba o pomoči *de minimis*⁵³ in pri katerih so zneski javne podpore zelo majhni, ali primerih, zajetih v uredbi o pomoči *de minimis* za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena⁵⁴, se lahko prisotnost izrivanja konkurence vnaprej izključi. V primerih, ki spadajo na področje uporabe uredbe o pomoči *de minimis*, predhodna odobritev Komisije ni potrebna. Državam članicam Komisije o taki javni podpori sploh ni treba obvestiti.
- (22) Storitve, ki se zagotavljajo prek dostopnih točk Wi-Fi, vzpostavljenih v stavbah javne uprave, da bi se državljanom zagotovil dostop do javnih storitev in informacij, pod določenimi pogoji ne izkrivljajo konkurence oziroma ne predstavljajo tveganja za njeno izkrivljanje⁵⁵.

⁵³ Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (UL L 352, 24.12.2013, str. 1).

⁵⁴ Uredba Komisije (EU) št. 360/2012 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena (UL L 114, 26.4.2012, str. 8).

⁵⁵ Dejavnost se obravnava kot negospodarska dejavnost in posledično ne spada na področje uporabe pravil o državni pomoči, če se prek teh omrežij Wi-Fi (spletišč javnega sektorja in ponudnikov javnih storitev) zagotavlja dostop le do javnih storitev in vsebin javnega sektorja ter torej brezplačni spletni dostop do javnih storitev, ki bi bile brezplačno na voljo tudi zunaj spleta (kot so upravne informacije, e-uprava ali nekomercialne turistične informacije). Da bi se ohranil negospodarski značaj teh dejavnosti, bi morale države članice preprečiti komercialno izkoriščanje novega omrežja za zagotavljanje širokopasovnih storitev zasebnim ali poslovnim uporabnikom, in sicer omejiti tveganja zamenljivosti z neomejenim širokopasovnim dostopom do interneta in zmanjšati tveganje izkrivljanja konkurence za tretje osebe, ki ponujajo podobne vsebine in/ali storitve (Odločba Komisije C(2007) 2200 z dne 30. maja 2007, zadeva NN24/2007 – Češka republika – Praško občinsko brezžično omrežje (UL C 141, 26.6.2007, str. 2)).

PRILOGA III – ZNAČILNI UKREPI PODPORE ZA ŠIROKOPASOVNA OMREŽJA

- (1) Komisija je v okviru svoje prakse pri obravnavi zadev opazila nekatere ponavljajoče se mehanizme financiranja, ki jih države članice uporabljajo za spodbujanje postavitve širokopasovnih omrežij in ki običajno pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, razen če se financiranje zagotavlja pod tržnimi pogoji v skladu z načelom vlagatelja v tržnem gospodarstvu (glej Prilogo II). Primeri so navedeni samo v ponazoritev in niso izčrpn, saj lahko javni organi razvijejo različne načine za spodbujanje postavitve širokopasovnih povezav ali pa opisane modele prilagodijo.
- (2) Model financiranja vrzeli: v primeru modela financiranja vrzeli države članice podprejo postavitev fiksnih ali mobilnih omrežij s financiranjem vrzeli med komercialno donosnostjo in ciljem, ki ga želi doseči organ, ki dodeljuje pomoč⁵⁶. Država članica⁵⁷ vlagateljem v širokopasovna omrežja⁵⁸ zagotovi neposredna nepovratna sredstva ali subvencije za zasnovo, izgradnjo, upravljanje in komercialno izkoriščanje omrežja, ob upoštevanju ustreznih prihodkov in razumnega dobička. V primeru modela financiranja vrzeli razumen dobiček pomeni stopnjo donosa kapitala, ki bi jo potreboval povprečni vlagatelj, ob upoštevanju stopnje tveganja, značilne za sektor širokopasovnih omrežij, in vrste storitev, ki se zagotavljajo. Potrebna stopnja donosa kapitala se običajno določi na podlagi tehtanega povprečja stroškov kapitala (WACC). Pri določanju razumnega dobička lahko države članice uvedejo merila, iz katerih izhajajo spodbude, ki se zlasti nanašajo na kakovost opravljene storitve in povečanje učinkovitosti proizvodnje. Zaradi povečanja učinkovitosti se ne sme zmanjšati kakovost opravljene storitve. Morebitne premije, povezane s povečanjem proizvodne učinkovitosti, je treba določiti na ravni, ki omogoča uravnovešeno porazdelitev koristi med vlagateljem v širokopasovno omrežje in državo članico in/ali končnimi uporabniki. V okviru modela financiranja vrzeli je zgrajena infrastruktura v celoti v lasti prejemnika pomoči, ki prevzame tveganja, povezana z gradnjo nove infrastrukture in privabljanjem zadostnega števila strank.
- (3) Pomoč v naravi: v tem primeru države članice podprejo postavitev fiksnih ali mobilnih širokopasovnih omrežij, tako da operaterjem elektronskih komunikacij zagotovijo razpoložljivost obstoječe ali novozgrajene infrastrukture. Ta podpora je lahko v različnih oblikah, najpogosteje pa države članice zagotovijo pasivno širokopasovno infrastrukturo z izvedbo gradbenih del (npr. izgradnjo cest) ali s postavitvijo vodov ali kablov iz temnih optičnih vlaken ali zagotovitvijo dostopa do obstoječe infrastrukture (npr. vodov, drog in stolpov).
- (4) Model neposrednih naložb: v primeru modela neposrednih naložb država članica zgradi fiksno ali mobilno omrežje in ga upravlja neposredno prek oddelka javne uprave ali notranjega operaterja⁵⁹. Omrežje, ki ga financira država, se pogosto

⁵⁶ Izraz „financiranje vrzeli“ se nanaša na razliko med stroški naložbe in pričakovanim dobičkom v življenjski dobi omrežja.

⁵⁷ Ali kateri koli drug javni organ, ki dodeljuje pomoč.

⁵⁸ Izraz „vlagatelj“ označuje podjetja ali operaterje elektronskih komunikacijskih omrežij, ki vlagajo v izgradnjo in postavitev širokopasovne infrastrukture.

⁵⁹ Odločba Komisije C(2011) 7285 final z dne 19. oktobra 2011, zadeva N 330/2010 – Francija – Nacionalni program za vzpostavitev visokozmogljivega širokopasovnega omrežja – sklop B (UL C 364, 14.12.2011,

upravlja kot izključno veleprodajno omrežje, da bi bilo na nediskriminatoren način na voljo maloprodajnim ponudnikom širokopasovnih storitev.

- (5) Koncesijski model: v primeru koncesijskega modela država članica financira uvedbo fiksnega ali mobilnega širokopasovnega elektronskega komunikacijskega omrežja, ki ostane v javni lasti, njegovo upravljanje pa se na podlagi konkurenčnega izbirnega postopka dodeli ponudniku elektronskih komunikacijskih storitev, ki bo omrežje upravljal in izkoriščal za komercialne namene. Operater elektronskih komunikacij lahko omrežje upravlja tako, da zagotavlja le veleprodajne storitve ali tako vele- kot maloprodajne storitve.

str. 2), ki je zajemal različne načine posredovanja; pri enem od njih so lahko ozemeljske skupnosti upravljale lastna širokopasovna omrežja kot „režijske“ obrate.

**PRILOGA IV – INFORMACIJE, KI JIH MORAJO DRŽAVE ČLANICE OBJAVITI V SKLADU Z
OBVEZNOSTMI GLEDE PREGLEDNOSTI**

Informacije o posameznih dodelitvah iz odstavka 202(b) Smernic morajo vključevati naslednje⁶⁰:

- identiteto upravičenca do individualne pomoči:
 - ime,
 - identifikacijsko oznako upravičenca do pomoči;
- vrsto upravičenca do pomoči v času vložitve zahtevka:
 - MSP,
 - veliko podjetje;
- regijo, v kateri se nahaja upravičenec do pomoči, na ravni NUTS II ali nižji;
- glavni sektor ali dejavnost upravičenca do pomoči za zadevno pomoč, opredeljeno s skupino NACE (trimestna številčna oznaka)⁶¹;
- element pomoči, v celoti izražen v nacionalni valuti. Za sheme v obliki davčnih ugodnosti se lahko informacije o zneskih individualne pomoči⁶² podajo v naslednjih razponih (v milijonih EUR):
 - [0,1–0,5],
 - [0,5–1],
 - [1–2],
 - [2–5],
 - [5–10],
 - [10–30],
 - [30–60],
 - [60–100],
 - [100 in več];
- če se razlikuje od elementa pomoči, nominalni znesek pomoči, v celoti izražen v nacionalni valuti⁶³;

⁶⁰ Z izjemo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov v ustrezno utemeljenih primerih in s soglasjem Komisije (Sporočilo Komisije o poklicni skrivnosti v odločbah o državni pomoči, C(2003) 4582 (UL C 297, 9.12.2003, str. 6)).

⁶¹ Uredba (ES) št. 1893/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o uvedbi statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Revizija 2 in o spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 3037/90, kakor tudi nekaterih uredb ES o posebnih statističnih področjih (UL L 393, 30.12.2006, str. 1).

⁶² Znesek, ki se objavi, je najvišja dovoljena davčna ugodnost in ne letno odšteti znesek (npr. v okviru davčne olajšave se objavi najvišja dovoljena davčna olajšava, ne pa dejanski znesek, ki je lahko odvisen od obdavčljivih prihodkov in se vsako leto spreminja).

⁶³ Bruto ekvivalent nepovratnih sredstev ali, če je ustrezno, znesek naložbe. Za pomoč za tekoče poslovanje se lahko predloži letni znesek pomoči na upravičenca. Za davčne sheme se lahko ta znesek navede v razponih, določenih v odstavku 139. Znesek, ki se objavi, je najvišja dovoljena davčna ugodnost in ne letno odšteti znesek (npr. v okviru davčne olajšave se objavi najvišja dovoljena davčna olajšava, ne pa dejanski znesek, ki je lahko odvisen od obdavčljivih prihodkov in se vsako leto spreminja).

- instrument pomoči⁶⁴:
 - nepovratna sredstva/subvencionirane obrestne mere/odpis dolga,
 - posojilo/vračljiva predplačila/povratna sredstva,
 - jamstvo,
 - davčna ugodnost ali davčna oprostitvev,
 - tvegano financiranje,
 - drugo (navedite),
 - datum dodelitve in datum objave,
 - cilj pomoči;
- identiteto pristojnega organa ali organov za dodelitev pomoči;
- kjer je ustrezno, naziv pooblaščenega subjekta in nazive izbranih finančnih posrednikov;
- referenčno oznako ukrepa pomoči, kot je navedena v sklepu, odobrenem v skladu s temi smernicami.

⁶⁴ Če je pomoč dodeljena na podlagi več instrumentov pomoči, se znesek pomoči navede za posamezen instrument.

**PRILOGA V – INFORMACIJE, KI JIH MORAJO DRŽAVE ČLANICE ZAGOTOVITI V SKLADU Z
OBVEZNOSTMI GLEDE POROČANJA**

Poročilo iz odstavka 208 Smernic mora vključevati naslednje informacije za zadevno obdobje poročanja in za vsak posamezni projekt, ki se izvaja v okviru uporabe ukrepa pomoči, odobrenega na podlagi teh smernic:

- ime upravičenca ali upravičencev do pomoči;
- skupne stroške (ali ocenjene skupne stroške) projekta in povprečne stroške prostorov s priključkom (kot so opredeljeni v odstavku 10 Priloge I);
- znesek dodeljene pomoči in izdatke za pomoč;
- intenzivnost pomoči;
- vire javnega financiranja;
- stopnje pokritosti pred posredovanjem države in po njem (v absolutnem smislu in v odstotkih);
- v primeru projektov, ki podpirajo postavitev elektronske komunikacijske infrastrukture:
 - datum začetka uporabe infrastrukture;
 - tehnologijo, ki se uporablja v infrastrukturi, financirani z državnimi sredstvi;
 - najmanjše in povprečne hitrosti zagotovljenih storitev (hitrosti nalaganja in prenosa);
 - ponujene veleprodajne dostopovne izdelke, vključno s pogoji dostopa in cenami/metodologijo za določanje cen; ponujene veleprodajne dostopovne izdelke, zahtevane na podlagi razumnega povpraševanja, in informacije o obravnavi takih zahtev;
 - število prosilcev za dostop in ponudnikov storitev, ki uporabljajo veleprodajni dostop;
 - število gospodinjstev in podjetij, mimo katerih poteka infrastruktura, financirana z državnimi sredstvi;
 - stopnje uporabe;
- v primeru projektov, ki spodbujajo uporabo elektronskih komunikacijskih storitev, na primer prek kuponov:
 - trajanje ukrepa pomoči;
 - vrednost kuponov;
 - podprte naročnine/storitve, vključno s podporo za naprave potrošnikov ali za stavbno napeljavo in/ali spustni kabel na zasebnem področju;
 - stopnje uporabe in število končnih uporabnikov, ki so imeli korist od ukrepa pomoči (po kategorijah, kot so posamezni končni uporabniki in MSP, ter glede na vrsto podprtih naročnin/storitev);
 - število upravičenih ponudnikov širokopasovnih storitev;

- število ponudnikov širokopasovnih storitev, ki so dejansko izkoristili ukrep pomoči;
- razvoj tržnega položaja operaterjev glede na vrsto podprtih naročnin/storitev ob upoštevanju ustrezne infrastrukture in tehnologij (tj. FTTH, FTTC, DOCSIS, fiksni brezžični dostop itd.);
- veleprodajne in maloprodajne cene pred izvedbo ukrepa in po njej.